

**IZVJEŠĆE
STRUČNOG POVJERENSTVA
O REAKREDITACIJI
POSLIJEDIPLOMSKOG SVEUČILIŠNOG (DOKTORSKOG)
STUDIJA
POLITOLOGIJA
FAKULTETA POLITIČKIH ZNANOSTI SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**

**Datum posjeta visokom učilištu:
26. travnja 2017. godine**

travanj 2017. godine

Projekt je sufinancirala Europska unija iz sredstava Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

SADRŽAJ

UVOD.....	3
KRATAK OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA (Samoanaliza 1. – 3. stranica).....	5
PREPORUKA STRUČNOG POVJERENSTVA AKREDITACIJSKOM SAVJETU AGENCIJE.....	5
PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE KVALITETE STUDIJSKOG PROGRAMA	5
PREDNOSTI STUDIJSKOG PROGRAMA	6
NEDOSTACI STUDIJSKOG PROGRAMA.....	6
PRIMJERI DOBRE PRAKSE	6
USKLAĐENOST S PROPISANIM UVJETIMA IZVOĐENJA (Samoanaliza, 7. – 8. stranica)	7
OCJENA KVALITETE	10

UVOD

Stručno povjerenstvo koje je imenovala Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) izradilo je Izvješće o reakreditaciji poslijediplomskog sveučilišnog (doktorskog) studijskog programa *Politologija* na temelju Samoanalize studijskog programa, popratne dokumentacije te posjeta Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje, javno tijelo koje je punopravni član Europskog registra agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Quality Assurance Register for Higher Education – EQAR) i Europske udruge za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Association for Quality Assurance in Higher Education – ENQA), u skladu sa Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09) i Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskih programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN 24/10), provodi reakreditaciju visokih učilišta, odnosno njihovih studijskih programa. Ovdje je riječ o reakreditaciji dijela djelatnosti visokih učilišta, odnosno sveučilišnih poslijediplomskih studijskih programa.

Akreditacijski savjet Agencije imenovao je Stručno povjerenstvo kao neovisno stručno tijelo, kako bi provelo neovisno vrednovanje poslijediplomskoga sveučilišnog studija.

Izvješće sadrži:

- kratak opis studija
- preporuku Stručnog povjerenstva Akreditacijskom savjetu Agencije
- preporuke za poboljšanje kvalitete i prijedloge mjera koje treba provesti u predstojećem razdoblju (te provjeriti postupkom naknadnog praćenja)
- kratku analizu prednosti i nedostataka visokog učilišta
- popis uočenih dobrih praksi
- zaključke o usklađenosti s propisanim uvjetima izvođenja studija
- zaključke o usklađenosti s kriterijima za ocjenu kvalitete.

Članovi Stručnog povjerenstva:

- Prof. Tamás Hoffmann, Hungarian Academy of Sciences, Mađarska, predsjednik Stručnog povjerenstva
- Dr. Gerhard van der Schyff, Tilburg Law School, Department for Public Law, Jurisprudence and Legal History, Tilburg University, Nizozemska
- Dr. Dagmar Simon, The WZB Berlin Social Science Center, Njemačka
- Prof. Dibyesh Anand, University of Westminster, Ujedinjeno Kraljevstvo
- Dr. Igor Štiks, University of Edinburgh, Ujedinjeno Kraljevstvo
- Prof. Mare Leino, Tallinn University, Estonija
- Max Lüggert, doktorand, Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn, Njemačka
- Marko Radenović, doktorand, Princeton University/McKinsey & Company, Hrvatska
- Katja Simončič, doktorand, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Slovenija.

Fakultet su posjetili:

- Dr. Igor Štiks, University of Edinburgh, Ujedinjeno Kraljevstvo, moderator stručnog povjerenstva
- Prof. Mare Leino, Tallinn University, Estonija
- Dr. Dagmar Simon, The WZB Berlin Social Science Center, Njemačka
- Prof. Dibyesh Anand, University of Westminster, Ujedinjeno Kraljevstvo
- Max Lüggert, doktorand, Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn, Njemačka.

U analizi dokumenata, studijskom posjetu i pisanju Izvješća, podršku radu Stručnog povjerenstva pružili su:

- Ivana Borošić, koordinatorica, AZVO
- Mr. sc. Sandra Bezjak, pomoćna koordinatorica, AZVO
- Lida Lamza, prevoditeljica tijekom posjeta, AZVO
- Ivana Rončević, prevoditeljica izvješća, AZVO.

Tijekom posjeta Stručno je povjerenstvo održalo sastanke s:

- Upravom Fakulteta
- voditeljima doktorskog studija
- doktorandima
- mentorima
- alumnijima.

Stručno je povjerenstvo također obišlo knjižnicu Fakulteta.

KRATAK OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA (Samoanaliza 1. - 3. stranica)

Naziv studijskog programa iz dopusnice: Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij Politologija

Nositelj(i): Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Izvođač(i): Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Mjesto izvođenja: Zagreb

Područje i polje: Znanstveno područje društvenih znanosti, znanstveno polje politologije

Broj doktoranada: upisanih 76 doktoranada/57 aktivnih doktoranada.

Broj nastavnika na doktorskom studiju: 33-35 (ovisno o godini)

Broj mentora na doktorskom studiju: 26

Ishodi učenja studijskog programa: Nije definirano.

PREPORUKA STRUČNOG POVJERENSTVA AKREDITACIJSKOM SAVJETU AGENCIJE

Na temelju obavljenog postupka reakreditacije, odnosno procjene dostavljenog materijala (Samoanaliza i dr.), posjeta visokom učilištu i razgovora predviđenih protokolom posjeta Stručnog povjerenstva, Stručno povjerenstvo donosi neovisno mišljenje u kojem Akreditacijskom savjetu Agencije preporučuje **izdavanje pisma očekivanja s rokom uklanjanja nedostataka do tri godine** u kojem bi visoko učilište trebalo provesti nužna poboljšanja (kao što je navedeno u ovom izvješću i preporukama).

PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE KVALITETE STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Zbog trenutačne neproduktivne i neodržive situacije u vezi s postojanjem dva paralelna doktorska programa (Politologija i Komparativna politika), stručno povjerenstvo preporučuje **hitnu reviziju i stvaranje jednog doktorskog programa** koji bi pokrio sva podpodručja iz područja politologije.
2. Riješiti problem niske stopne završnosti upisivanjem manjeg broja motiviranih i kvalitetnih studenata i osiguravanjem financiranja za što veći broj upisanih studenata.
3. Riješiti problem velikog opterećenja mentora i nastavnika. Potrebno je ravnomjernije rasporediti opterećenje imajući na umu i opterećenje nastavnika na preddiplomskom studiju.
4. Potrebno je jasno razgraničiti ulogu mentora i savjetnika: svaki doktorand trebao bi od početka studija imati savjetnika na temelju nacrta plana istraživanja koji predaje tijekom upisnog postupka (prijeđlog teme disertacije). Najkasnije do početka druge godine studija potrebno je imenovati mentora. Mentor može biti savjetnik ili neka druga osoba, ovisno o temi doktorskog rada.
5. Trebalo bi bolje definirati i pojasniti raspodjelu sredstava. Sredstva su uglavnom rezervirana za dodatne honorare nastavnika. Ovo bi se trebalo promijeniti i više sredstava trebalo bi dodjeljivati studentima (osobito studentima koji se sami financiraju) za konferencije, radionice ili kraće studijske posjete.
6. Iako mnogim doktorandima nedostaju opća znanja iz znanstvene discipline, potrebno je osigurati i specifične kolegije kako bi doktorandi mogli nadoknaditi potrebna znanja, a koji bi također bili povezani s njihovim interesima i specijalizacijom. Potrebno je uvesti

više metodoloških kolegija koji bi studentima omogućili učinkovitu primjenu postojećih metoda istraživanja.

7. Potrebno je definirati ishode učenja na programu.

PREDNOSTI STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Jedini doktorski program politologije u Hrvatskoj.
2. Značajan broj kvalitetnih i ambicioznih nastavnika posvećen je osiguravanju visokih međunarodnih standarda kvalitete istraživanja i nastave.
3. Osigurani su visoki standardi izrade i obrane disertacije.
4. Dostupna su određena finansijska sredstva za financiranje doktoranada putem istraživačkih projekata.
5. Doktorandi imaju mogućnosti objavljivanja znanstvenih radova u najboljim hrvatskim znanstvenim časopisima.

NEDOSTACI STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Budući da postoje dva doktorska programa, program politologije ne pokriva polje komparativne politike (vidi gore).
2. Pojedini mentori imaju prevelik broj studenata i preveliko opterećenje. Omjer doktoranada i mentora također je veoma nepovoljan.
3. Stope završnosti nisu zadovoljavajuće, što ugrožava kvalitetu programa.
4. Program, podpodručja i moduli te njihova provedba i održivost previše ovise o pojedinačnim nastavnicima i njihovu trudu.
5. Samostalno financiranje doktorskog studija već je svojevrstan kriterij odabira kandidata.
6. Zbog strukturnih problema hrvatskog obrazovnog i znanstvenog sustava postojeći program u sadašnjem obliku nije usporediv s drugim međunarodnim programima.
7. Stručno povjerenstvo uočilo je preklapanje kolegija na preddiplomskom i poslijediplomskom studiju te veliki broj općih kolegija. Nije stavljen dovoljan naglasak na metodologiju.
8. Zamjetan je nedostatak mogućnosti za usavršavanje i ograničene su mogućnosti doktoranada (osobito doktoranada koji se sami financiraju) za predstavljanje svojeg rada široj akademskoj i neakademskoj javnosti.

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

1. Vanjski ili strani članovi sudjeluju u radu povjerenstva za obranu i ocjenu doktorskog rada.
2. Doktorandi moraju objaviti ili imati prihvaćen jedan znanstveni rad u međunarodno recenziranoj publikaciji koji je povezan s temom disertacije.
3. Voditelji smjerova programa studijski su savjetnici i osobe kojima se studenti obraćaju (vidjeti gore kako bi trebalo dalje postupati).
4. Neki kolegiji također su ponuđeni i na engleskom jeziku.

USKLAĐENOST S PROPISANIM UVJETIMA IZVOĐENJA (Samoanaliza, 7. – 8. stranica)

Propisani minimalni zakonski uvjeti:	DA/NE bilješke
1. Visoko je učilište (VU) upisano u Upisnik znanstvenih organizacija u znanstvenom području doktorskog studija i ima pozitivan ishod reakreditacije (dopusnicu) za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje.	DA
2. VU ima „vertikalnu“ studijskih programa (izvodi prediplomske i diplomske sveučilišne studijske programe) koji vode do doktorskog studija u istom području i polju ili poljima (u slučaju interdisciplinarnih studija) te potreban broj nastavnika, kao što je definirano člankom 6 Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN 24/2010).	DA
3. VU ima zaposlen potreban broj znanstvenika, kako je definirano člankom 7 Pravilnika o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice (NN 83/2010).	DA
4. Više od 50 % sadržaja na visokom učilištu izvode vlastiti nastavnici (nastavnici u punom radnom odnosu i izabrani u znanstveno-nastavna zvanja).	DA
5. Omjer je nastavnika i studenata na cijelom visokom učilištu ispod 1 : 30.	DA (uključujući i asistente)
6. Visoko je učilište osiguralo javnost disertacija.	DA Fakultet je osigurao javnost disertacija iako ne u digitalnom obliku.
7. Visoko je učilište osiguralo postupak oduzimanja akademskog stupnja (dr. sc.) odredbama statuta ili drugoga općeg akta ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjem pravila studija ili na temelju disertacije koja je plagijat ili krivotvorina.	DA
Dodatni uvjeti Akreditacijskog savjeta za izdavanje pozitivnog mišljenja	DA/NE bilješke
1. VU (ili više njih) ima barem pet nastavnika izabranih u znanstveno-nastavna zvanja u polju ili poljima relevantnim za izvođenje studija, uključenih u izvođenje doktorskog studija.	DA
2. VU u postupku posljednje reakreditacije ima standard Znanstvena i stručna djelatnost ocijenjen najmanje „djelomično provedeno“ (3).	DA
3. VU ima program doktorskog studija usklađen sa strateškim programom znanstvenog istraživanja.	DA
4. Omjer mentora i doktoranada na visokom učilištu nije veći od 1 : 3.	DA, omjer je viši

	za čitav program, no NE za odobrenu temu doktorskog rada (Samoanaliza).
5. Mentor (svi) udovoljavaju svim sljedećim uvjetima: a) zaposlen na znanstvenom ili znanstveno-nastavnom radnom mjestu ili suradničkom (post. doc.) i ima barem dvije godine istraživačkog post. doc. iskustva; b) aktivni znanstvenik u znanstvenom području doktorskog studija (u posljednjih pet godina objavljivao znanstvene rade, sudjelovao na međunarodnim znanstvenim skupovima i/ili sudjelovao u projektima (tablica 2, Mentor i doktorandi); c) potvrđuje izvedivost okvirnog plana istraživanja pri upisu doktoranda (ili pri prijavi teme); d) osigurava potrebne uvjete (uključujući finansijsku podršku) za provedbu znanstvenih istraživanja doktoranada (sukladno s okvirnim planom istraživanja doktoranda), bilo kao voditelj, suvoditelj ili suradnik znanstvenog projekta ili na druge načine; e) prošao neku vrstu ospozobljavanja (komentorstvo, radionice ili dr.); f) ima pozitivno mišljenje visokog učilišta o mentorskom radu.	NE, svi mentorи ne zadovoljavaju sve uvjete (npr. neki mentorи nisu aktivni istraživačи) a) DA b) NE c) NE (nema jasnog okvirnog plana istraživanja po upisu; izvedivost se tek ocjenjuje mnogo kasnije, nakon formalnog podnošenja teme disertacije) d) DA za istraživače zaposlene na istraživačkim projektima, NE za studente koji se sami financiraju) e) DA (u principu, mentorи bi trebali steći određeno iskustvo prije nego postanu mentorи ili putem edukacija i radionica,

	<p>ukoliko su dostupne. Uglavnom se to radi kroz osobno akademsko usavršavanje koje može uključivati iskustvo na stranim sveučilištima).</p> <p>f) DA (Samoanaliza i procjena stručnog povjerenstva)</p>
6. Nastavnici udovoljavaju svim sljedećim uvjetima: a) zaposlen na znanstvenom ili znanstveno-nastavnom radnom mjestu; b) aktivan znanstvenik, prepoznat u polju predmeta koji predaje (t. 1.).	NE, ne ispunjavaju svi nastavnici sve uvjete (npr. neki ne rade na visokoškolskim ustanovama, neki nisu aktivni istraživači; mnogi nastavnici su u mirovini) (Samoanaliza)
7. Mentor u pravilu ne sudjeluje u povjerenstvu za ocjenu teme, ocjenu i obranu doktorskog rada.	DA
8. Program doktorskog studija osigurava barem tri godine individualnoga/samostalnoga istraživačkog rada (paralelno, individualno, unutar ili izvan nastave), a pod samostalnim se istraživačkim radom podrazumijeva pisanje disertacije, pisanje radova, odlazak na međunarodne konferencije, terenski rad, nastava u svrhu istraživanja i dr.	NE
9. U slučaju združenih, zajedničkih studija te doktorskih škola (na sveučilišnoj razini), VU suradnju potkrepljuje odgovarajućim ugovorima; program izvodi s akreditiranim visokim učilištima (za zajedničke i združene doktorske studije), odnosno program izvodi (na doktorskoj školi) na način koji udovoljava svim propisanim uvjetima te osigurava kvalitetnu koordinaciju i podršku doktorandima; pokrivenost je nastave vlastitim nastavnicima (svih izvođača) barem 80 %.	Nije primjenjivo.

OCJENA KVALITETE

	OCJENA KVALITETE I OBJAŠNJENJE POVJERENSTVA
1. RESURSI: 1. NASTAVNIČKI, MENTORSKI I ISTRAŽIVAČKI KAPACITETI I INFRASTRUKTURA	
1.1. Visoko je učilište prepoznatljiva institucija po istraživačkim/umjetničkim postignućima u znanstvenoj/umjetničkoj disciplini iz koje izvodi doktorski studij.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Visoko učilište odlikuje visokokvalitetan znanstveno-istraživački rad pojedinih nastavnika.</p>
1.2. Broj i opterećenost nastavnika angažiranih na doktorskom studiju osiguravaju kvalitetno doktorsko obrazovanje.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Pojedini mentori imaju prevelik broj studenata i previše su opterećeni. Mnogi nastavnici i mentori imaju radno opterećenje veće od 360 norma sati.</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izbjegavati preopterećivanje nekih profesora bez obzira na njihovu traženost ili omiljenost kod studenata ili na nedostatak dostupnih nastavnika • mlađi nastavnici u ulozi mentora trebaju raditi u timu s drugim iskusnijim nastavnicima • opterećenje treba ravnomjernije rasporediti među svim zaposlenim nastavnicima.
1.3. Nastavnici su visokokvalificirani znanstvenici za predmete koje drže i kojima su posvećeni, i time omogućavaju kvalitetan doktorski studij.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Postoji veliki broj kvalitetnih znanstvenih publikacija relevantnih za znanstveno područje i polje studijskog programa.</p>
1.4. Broj i kvalifikacije mentora osiguravaju kvalitetnu izradu doktorskoga rada.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omjer doktoranada i mentora vrlo je nepovoljan. Vodstvo doktorskog programa trebalo bi se pozabaviti rješavanjem ovog pitanja. • Nadalje, kao što je prethodno navedeno, neki mentori imaju veliko opterećenje i nema dokaza da se rad mentora ocjenjuje na temelju uspjeha doktoranada (npr. temeljem znanstvenih radova

	<p>proizašlih iz doktorskog istraživanja) i stope završnosti. Fakultet bi trebao razmotriti rješavanje ovog pitanja te uspostaviti jasne mehanizme ocjenjivanja mentora.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stope završnosti nisu zadovoljavajuće, što može ugroziti kvalitetu programa. Potrebno je razviti strategiju za rješavanje ovog problema iako su neki strukturni elementi izvan područja kontrole visokog učilišta. • Vrlo je malo istraživačkih projekata u kojima sudjeluju doktorandi s financiranjem. Iako je i ovo također povezano s općim strukturnim problemima, potrebno je uložiti više dostupnih sredstava u obrazovanje studenata koji se sami financiraju (dodatno objašnjeno u nastavku).
1.5. Visoko je učilište razvilo metode provjere kvalificiranosti nastavnika i mentora.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Istraživački i nastavni profil nastavnika trebao bi jamčiti kvalitetu nastave i mentorskog rada. Međutim, trebali bi postojati formalni mehanizmi kako bi se osigurala provjera kvalificiranosti mentora.</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrebno je jasno razgraničiti ulogu mentora i savjetnika: svaki doktorand trebao bi od početka studija imati savjetnika na temelju okvirnog plana istraživanja. Najkasnije do početka druge godine potrebno je imenovati mentora. Mentor može biti savjetnik ili neka druga osoba, ovisno o temi disertacije (također objašnjeno u nastavku). • U slučaju da je mentor neiskusan nastavnik, potrebno mu je dodijeliti iskusnijeg kolegu s kojim bi radio u timu. Iako takav nastavnik može isprva raditi kao savjetnik, kasnije je poželjan rad u timu s drugim mentorom. • Kako bi mogli raditi kao mentori, neiskusnim nastavnicima treba omogućiti usavršavanje u obliku a) radionica i b) putem rada u timu s iskusnijim nastavnicima.
1.6. Visoko učilište raspolaže kvalitetnim istraživačkim resursima u skladu sa zahtjevima znanstvene discipline iz koje se izvodi doktorski program.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrebno je uložiti više sredstava u poboljšanje kvalitete resursa potrebnih za istraživački rad.

	<ul style="list-style-type: none"> Potrebno je raditi na uspostavljanju suradnje s inozemnim ustanovama radi osiguravanja finansijskih sredstava.
2. INTERNI SUSTAV OSIGURAVANJA KVALITETE STUDIJA	
2.1. Visoko je učilište definiralo i usvojilo djelotvorne postupke kojima se predlaže, odobrava i izvodi doktorski studij. Ti postupci uključuju obrazloženje znanstvenih/umjetničkih, kulturnih, društvenih i gospodarskih potreba.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Formalni postupak pokretanja doktorskog programa Politologije nije u potpunosti jasan zbog nejasnoća povezanih s prethodno odobrenim programom Komparativne politike koji se izvodi na istom visokom učilištu.</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zbog trenutačne situacije u vezi s postojanjem dva paralelna doktorska programa (Politologija i Komparativna politika), stručno povjerenzstvo preporučuje hitnu i sveobuhvatnu reviziju i stvaranje jednog doktorskog programa koji bi pokrio sva podpodručja iz polja politologije. Program, podpodručja i moduli te njihova provedba i održivost ne bi toliko trebali ovisiti o pojedinačnim nastavnicima i njihovim nastojanjima, nego ih treba razraditi u skladu s potrebama doktoranada i znanstvene discipline.
2.2. Program je usklađen sa znanstvenom misijom i vizijom, odnosno istraživačkom strategijom Visokog učilišta.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Visoko učilište treba razraditi jedinstvenu istraživačku strategiju koja bi obuhvatila sva područja unutar discipline. Program Politologije trenutačno ne pokriva polje komparativne politike zbog unutarnjeg ustrojstva (prethodno objašnjeno).
2.3. VU sustavno prati uspješnost programa periodičnim vrednovanjem doktorskog studija i radi na poboljšanjima.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nema dokaza o sustavnom provođenju periodičnog vrednovanja programa ili o provedenim poboljšanjima. Visoko učilište trebalo bi razviti, provesti i pratiti periodična vrednovanja programa.

2.4. Visoko učilište sustavno prati uspješnost mentora, ima mehanizme vrednovanja mentora te definirana pravila vezane uz promjenu mentora i rješavanja mogućih problema između mentora i doktoranda.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Formalne procedure postoje, no potrebno je kontinuirano pratiti njihovu učinkovitost i mentor i trebaju razmjenjivati kao primjere dobre prakse.</p>
2.5. Visoko učilište osigurava akademsku čestitost i slobodu znanstvenog istraživanja.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Koriste se programi za otkrivanje neetičnog ponašanja, tj. plagiranog sadržaja. Visoko učilište također bi trebalo imati jasan postupak u slučaju otkrivanja plagiranog sadržaja (čak i ako se radi samo o jednoj rečenici).</p>
2.6. Postupak izrade i obrane teme doktorskog rada jasan je i objektivan te obuhvaća javno predstavljanje teme doktorskoga istraživanja.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Fakultet je uspostavio sve potrebne postupke. Stručno povjerenstvo također je pregledalo obranjene doktorske disertacije te je mišljenja da one zadovoljavaju visoke standarde.</p>
2.7. Ocjena doktorskoga rada rezultat je znanstvene procjene neovisnoga povjerenstva.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Stručno povjerenstvo pohvalilo je sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanjski ili međunarodni članovi sudjeluju u radu povjerenstva za obranu i ocjenu doktorskog rada. • Doktorandi moraju objaviti ili imati prihvaćen jedan znanstveni rad u međunarodno recenziranoj publikaciji, koji je povezan s temom disertacije.
2.8. Visoko učilište objavljuje sve potrebne informacije o studiju, uvjetima upisa, izvođenja kao i uvjetima napredovanja i završetka studija na lako dostupnim mjestima i medijima.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Visoko učilište objavljuje informacije na internetskoj stranici Fakulteta.</p>
2.9. Financijska sredstva prikupljena za potrebe doktorskog obrazovanja raspodjeljuju se jasno i na način koji osigurava održavanje i unapređivanje doktorske izobrazbe (osigurava provedbu i potporu doktorskim istraživanjima kako bi studenti uspješno završili program).	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Nejasan je način raspodjele sredstava prikupljenih za potrebe doktorskog obrazovanja. Sredstva se uglavnom troše na dodatne honorare nastavnika. Fakultet je nedavno poduzeo određene mjere za osiguravanje potpore doktorandima za izlaganje na stručnim skupovima.</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrebno je osigurati više financijskih sredstava za doktorande za konferencije, radionice ili kraće studijske posjete.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kriteriji za dodjelu tih sredstava trebaju biti svima jasni. • Određena sredstva trebala bi također biti dostupna komentorima ili gostujućim članovima povjerenstva za obranu disertacije s drugih sveučilišta u regiji i inozemstvu. • Renomirani istraživači trebali bi se uključiti u istraživačke projekte koji uključuju financiranje znanstvenih novaka.
2.10. Školarine se utvrđuje na temelju jasnih kriterija (i stvarnih troškova studija).	<p>Nije primjenjivo.</p> <p>Stručno povjerenstvo nema relevantne informacije kako bi moglo adekvatno ocijeniti postupak utvrđivanja školarina i troškova.</p>
3. POTPORA DOKTORANDIMA I NAPREDOVANJE TIJEKOM STUDIJA	
3.1. Visoko učilište određuje upisne kvote na temelju nastavničkih i mentorskih kapaciteta.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Stručno povjerenstvo predlaže upis manjeg broja studenata. Već ima previše doktoranada po mentoru (osobito pojedinim mentorima) te je preveliko nastavno opterećenje. Nadalje, tijekom posjeta stručno povjerenstvo uvjerilo se da nastava na doktorskom studiju ne ulazi u redovnu nastavnu normu na Fakultetu te je moguće da rad na doktorskom studiju predstavlja dodatno opterećenje za nastavnike.</p>
3.2. Visoko učilište određuje upisne kvote na temelju znanstvenih/umjetničkih, kulturnih, društvenih, gospodarskih i drugih potreba.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Potrebno je bolje procijeniti realne potrebe. Na primjer, jedan od kriterija koji također treba uzeti u obzir su ograničene mogućnosti zapošljavanja doktoranada u javnom sektoru i obrazovnim/znanstvenim ustanovama. Tijekom posjeta povjerenstvo je saznalo da gotovo nema konkurenциje za upis na programu te se oko dva kandidata natječu za jedno upisno mjesto. Ovo dovodi do situacije u kojoj su mogućnosti financiranja ili sredstva dostupna doktorandima već svojevrstan kriterij za odabir kandidata, što znači da upis kandidata ovisi o njihovoj finansijskoj situaciji.</p>
3.3. Visoko učilište određuje upisne kvote ovisno o dostupnom financiranju za doktorande, odnosno na temelju apsorpcijskih potencijala znanstveno-	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Samostalno financiranje doktorskog studija već je svojevrstan kriterij za odabir kandidata. Iako je ovo</p>

istraživačkih projekata ili drugih izvora financiranja.	strukturni problem, visoko učilište također bi ga trebalo pokušati riješiti. Visoko učilište trebalo bi uzeti u obzir činjenicu da je niska stopa završnosti izravno povezana s nedostatkom financiranja studenata, što dovodi do povećanja njihova radnog opterećenja. Također, u skladu s informacijama navedenim u Samoanalizi, samo veoma mali broj doktoranada sudjeluje u radu na projektima. Tijekom posjeta povjerenstvo je saznalo da u praksi samo doktorandi koji su zaposleni na Fakultetu sudjeluju u istraživačkim projektima.
3.4. Visoko učilište trebalo bi voditi računa o broju kandidata koje upisuje, kako bi svakome osigurao savjetnika (potencijalnog mentora). Od upisa do kraja doktorskog studija vodi se računa o tome da svaki doktorand ima održivi plan znanstvenog istraživanja te o dovršetku doktorskog istraživanja.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Fakultet je poduzeo određene korake u dobrom smjeru kao što su imenovanje voditelja smjerova na programu studijskim savjetnicima i osobama kojima se studenti prvo obraćaju. Međutim, nije jasno definirana razlika između mentora i savjetnika.</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki doktorand trebao bi imati savjetnika od početka studija na temelju okvirnog plana doktorskog istraživanja (u sklopu upisnog postupka). • Najkasnije do početka druge godine potrebno je imenovati mentora. Mentor može biti savjetnik ili neka druga osoba, ovisno o temi. • Savjetnik (na prvoj godini) i mentor (na drugoj godini) trebali bi provoditi godišnje ocjenjivanje doktoranada. Ocjenjivanje treba provoditi bez obzira na to jesu li doktorandi redovni ili izvanredni studenti. • Potrebno je uspostaviti formalan postupak ocjene napretka, što se odnosi i na studente i savjetnike, odnosno mentore u kasnijoj fazi. Izvješće o ocjeni napretka može biti kratkog formata gdje su ukratko navedeni podaci o napretku. Izvješće potom odobrava voditelj programa i odmah se poduzimaju potrebne mjere ukoliko je to potrebno, osobito u ranijoj fazi. • Potrebno je jasno definirati standarde za rad savjetnika (što je bolje od neformalnih kontrola) radi uspostave odgovornosti.
3.5. Visoko učilište osigurava privlačenje zainteresiranih, nadarenih i visokomotiviranih doktoranada i iz	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Fakultet je poduzeo određene mjere kako bi privukao</p>

	inozemstva.	studente iz inozemstva uvođenjem kolegija na engleskom jeziku. Međutim, stopa upisa studenata iz inozemstva je niska i uglavnom se upisuju studenti iz regije (Bosna i Hercegovina, Crna Gora) koji mogu pratiti kolegije koji se izvode na hrvatskom jeziku. Ohrabrujuća činjenica koju je povjerenstvo ustanovilo tijekom posjeta je što doktorandi sve više pišu doktorske disertacije na engleskom jeziku.
3.6.	Postupak je izbora upisanih doktoranada javan i utemeljen na izboru najkvalitetnijih kandidata.	Visoka razina kvalitete Fakultet ima i primjenjuje formalne kriterije. Međutim, mnogim kandidatima nedostaju istraživačke vještine i nisu jasno određeni potencijalni mentori na temelju interesa doktoranada. Tijekom posjeta povjerenstvo je također saznalo da su kriteriji odabira doktoranada preblagi, što znači da se selekcija odvija u kasnijoj fazi, uslijed odustajanja doktoranada od studija. U vezi s poboljšanjima, vidi točku 3.4.
3.7.	Visoko učilište osigurava razvidnost postupka izbora kandidata u skladu s objavljenim kriterijima, kao i postupka prigovora.	Visoka razina kvalitete Visoko učilište osiguralo je razvidnost postupka izbora kandidata i tijekom posjeta stručno povjerenstvo uvjerilo se da je moguća promjena mentora, iako to može biti problematično jer za pojedina usko specijalizirana područja ima malo kompetentnih mentora.
3.8.	Postoji mogućnost priznavanja prethodnih postignuća doktoranada i kandidata za studij.	Visoka razina kvalitete Fakultet priznaje prethodna postignuća doktoranada i kandidata. Kandidati koji su završili studij iz druge discipline mogu polagati dodatne ispite kako bi završili doktorski studij. Nadalje, ECTS bodovi prikupljeni na prethodnoj razini mogu se prenijeti na doktorski program, no doktorandi se ne mogu upisati u viši semestar.
3.9.	Prava i obveze doktoranda određene su odgovarajućim aktima visokog učilišta te ugovorom o studiranju koji osigurava visoku razinu institucijske i mentorske potpore doktorandima.	Poboljšanja potrebna Iako je Fakultet uspostavio potrebne postupke i, kako je potvrđeno tijekom posjeta, svi doktorandi potpisuju ugovor o studiranju, zamjetni su problemi u vezi s pronalaženjem i promjenom mentora. Fakultet ima malo dostupnih mentora (točka 3.7.), a o mentorima jako ovisi uspjeh doktoranada. U takvoj maloj akademskoj zajednici doktorandi mogu imati poteškoće koje nije moguće uzeti u obzir u formalnim propisima i pravilima.

3.10. Osigurana je institucijska podrška za uspješnu prohodnost doktoranda kroz doktorski studij.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Postoje određeni mehanizmi, kao što su mogućnost objavljivanja znanstvenih radova u hrvatskim znanstvenim časopisima (neki od njih su vrlo kvalitetni) i ograničena finansijska sredstva za izlaganja na stručnim skupovima itd. Međutim, primjetna je velika razlika između malog broja doktoranada koji imaju financiranje (koji rade na projektima) i puno većeg broja studenata koji se sami financiraju. Studenti koji se sami financiraju susreću se s puno više poteškoća u napretku kroz doktorski studij.</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrebno je ukinuti razliku između ove dvije skupine doktoranada te namijeniti više sredstava za studente koji se sami financiraju. • Jedan od konkretnih prijedloga za poboljšanje ove situacije moglo bi biti uvođenje stipendija za financiranje školarina.
4. PROGRAM I ISHODI DOKTORSKOG STUDIJA	
4.1. Sadržaj i kvaliteta programa doktorskoga studija u skladu su s međunarodno prihvaćenim standardima.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Zbog strukturnih problema hrvatskog obrazovnog i znanstvenog sustava postojeći program nije usporediv s međunarodnim ustanovama.</p> <p>Stručno povjerenstvo ustanovilo je poteškoće u vezi s izvođenjem kolegija filozofije i primjene dostupnih modela doktorskih studija: američki model doktorske škole nije u skladu s bolonjskim/britanskim modelom što se tiče nastave i nastavnih aktivnosti.</p> <p>Prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veliko nastavno opterećenje, za razliku od doktorskih programa u Velikoj Britaniji, ne zadovoljava specifične interese doktoranada. Zbog vremenskog ograničenja od tri godine i nedostatka financiranja, nastava bi trebala biti više usmjerena na specifične potrebe doktoranada. • Stručno povjerenstvo svjesno je činjenice da su nastavnici zabrinuti jer mnogim doktorandima nedostaje opće znanje o disciplini. Međutim, potrebno je osigurati specifične kolegije kako bi doktorandi mogli nadoknaditi potrebna znanja, a

	<p>koji bi također bili povezani s njihovim područjem istraživanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno je stavljen naglasak na metodologiju, što su nastavnici i doktorandi potvrdili nekoliko puta. Potrebno je uvesti više metodoloških kolegija koji bi studentima omogućili učinkovitu primjenu postojećih metoda istraživanja. • Studenti ne bi sami trebali biti zaduženi za pronalazak mentora i Fakultet bi im od početka trebao pružiti informacije o dostupnim potencijalnim mentorima i njihovu području interesa kako bi se izbjegle spomenute situacije u kojima studenti ne mogu pronaći odgovarajućeg mentora ili npr. mentor tijekom studija ode u mirovinu. U vezi s poteškoćama povezanim s mentorima/savjetnicima, vidi točku 3.4.
4.2. Ishodi učenja navedeni na razini studijskog programa i njegovih segmenata u skladu su s razinom 8.2. HKO-a. Njima se jasno opisuju kompetencije koje će doktorandi steći tijekom doktorskog studijskog programa, uključujući i etičke zahtjeve provođenja istraživačkog rada.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Nisu razvijeni i navedeni ishodi učenja na razini studijskog programa (u skladu s podacima iz Samoanalize). Samoanaliza je preopćenita i nije dovoljno razrađena, stoga povjerenstvo nije moglo adekvatno ocijeniti ovu stavku.</p>
4.3. Ishodi su učenja doktorskoga studija logički i jasno povezani s ishodima učenja pojedinih nastavnih sadržaja, mentorskog i istraživačkog rada.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Samoanaliza je preopćenita, stoga povjerenstvo nije moglo adekvatno ocijeniti ovu stavku.</p> <p>Stručno povjerenstvo uočilo je preklapanja kolegija na preddiplomskom i poslijediplomskom studiju. Studenti smatraju da neki opći kolegiji nisu relevantni za njihovo područje istraživanja. Kolegiji trebaju biti više orientirani na istraživanje.</p>
4.4. Programom doktorskog studija postižu se ishodi učenja i kompetencije u skladu s razinom 8.2. HKO-a.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Nije objašnjeno u Samoanalizi.</p> <p>Stručno povjerenstvo pregledalo je priložene doktorske radove i oni zadovoljavaju visoke standarde kvalitete.</p>
4.5. Nastavne su metode (i raspodjela ECTS-a, ako je definirana), prikladne razini 8.2. HKO-a i osiguravaju postizanje jasno definiranih očekivanih ishoda	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Nije objašnjeno u Samoanalizi.</p>

učenja.	Stručno povjerenstvo zaključilo je da se različite nastavne metode koriste samo zahvaljujući nastojanjima pojedinih profesora.
4.6. Program omogućuje stjecanje generičkih (prenosivih) vještina.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Nije objašnjeno u Samoanalizi.</p> <p>Zamjetan je nedostatak mogućnosti za usavršavanje i ograničene su mogućnosti doktoranada (osobito doktoranada koji se sami financiraju) za predstavljanje svojeg rada široj akademskoj i neakademskoj javnosti. Nije dovoljno omogućeno stjecanje metodoloških vještina.</p>
4.7. Nastavni su sadržaji u funkciji trenutačnoga i budućega istraživačkog rada i osposobljavanja doktoranda (individualni plan nastave, generičke vještine i dr.).	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Nije objašnjeno u Samoanalizi.</p> <p>Povjerenstvo je zamijetilo da nedostaje metodološke obuke i da je prevelik naglasak na općim kolegijima i temama. Iako je povjerenstvo svjesno činjenice da mnogi studenti moraju usvojiti opće znanje iz discipline, čini se da proces usvajanja takvog općeg znanja traje predugo s obzirom na to da program traje tri godine te da to doktorandima otežava bavljenje istraživačkim radom. Nadalje, ne postoji sustavno razvijeni metodološki orijentirani kolegiji. Visoko učilište trebalo bi se više posvetiti rješavanju ovog problema.</p>
4.8. Program osigurava kvalitetu međunarodnom povezanošću i mobilnošću nastavnika i doktoranda.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Nije objašnjeno u Samoanalizi.</p> <p>Stručno povjerenstvo žali zbog činjenice što u Samoanalizi nisu navedeni podaci o međunarodnoj mobilnosti nastavnika i studenata. Stručno povjerenstvo dojma je da neki nastavnici imaju izvrsnu znanstvenu karijeru u inozemstvu (uključujući one koji su se vratili u Hrvatsku s poznatih svjetskih sveučilišta). Međutim, problemi se javljaju u vezi s međunarodnom mobilnosti studenata i nedostatka finansijskih sredstava, osobito za studente koji se sami financiraju.</p>

*** NAPOMENA: PREPORUKE STRUČNOG POVJERENSTVA AKREDITACIJSKOM SAVJETU AGENCIJE I OZNAKA KVALITETE**

Zadaća je stručnog povjerenstva u reakreditaciji doktorskih studija višestruka. Povjerenstvo ili dio povjerenstva koje odlazi u posjet visokom učilištu izrađuje prijedlog izvješća na temelju samoanalyse, posjeta i popratne, relevantne dokumentacije. Prijedlog izvješća usvajaju svi članovi povjerenstva jednoga grozda, a predsjednik povjerenstva grozda zadužen je za uskladivanje razine ocjenjivanja.

Stručno povjerenstvo u izvješću donosi procjenu zadovoljava li visoko učilište na doktorskome studijskom programu propisane zakonske i podzakonske uvjete, zadovoljava li dodatne/preporučene uvjete koje je utvrdio Akreditacijski savjet Agencije te ima li pozitivnu, odnosno zadovoljavajuću ocjenu kvalitete prema kriterijima ovoga dokumenta. Uz to stručno povjerenstvo obvezatno mora izraditi preporuke za unapređenje kvalitete.

Na temelju procjene svih navedenih elemenata, stručno povjerenstvo može predložiti Akreditacijskom savjetu Agencije: izdavanje potvrde o ispunjavanja uvjeta; pismo očekivanja s rokom uklanjanja nedostataka do tri godine ili uskratu dopusnice.

Ako stručno povjerenstvo procijeni da visoko učilište svojim doktorskim programom ne zadovoljava zakonske i podzakonske uvjete ili da je kvaliteta izvođenja programa narušena (ne zadovoljava dodatne/preporučene uvjete Akreditacijskog savjeta ili je ocjena kvalitete jako loša), ono treba predložiti uskratu dopusnice.

Ako stručno povjerenstvo smatra da su zakonski i podzakonski uvjeti zadovoljeni, ali je kvaliteta narušena u određenim (gore navedenim) elementima te kako se utvrđeni nedostaci mogu ispraviti u roku do tri godine, ono treba predložiti pismo očekivanja.

Ako stručno povjerenstvo smatra da su svi zakonski, podzakonski i dodatni/preporučeni uvjeti zadovoljeni, a ocjena kvalitete zadovoljavajuća, odnosno da studijski program ispunjava pravilno zacrtane ishode učenja za tu razinu i područje znanosti, ono može predložiti izdavanje potvrde te obvezati visoko učilište na unapređenje kvalitete u okviru naknadnog praćenja i izvještavanja Agenciji.

Konačno, ako je stručno povjerenstvo, prema gore navedenim kriterijima, predložilo izdavanje potvrde o ispunjavanju uvjeta te je procijenilo kako se, osim minimalnog praga kvalitete studijskog programa, odnosno razine kvalifikacijskog okvira, program treba prepoznati kao doktorski program „visoke razine kvalitete“, tada ono Akreditacijskom savjetu može predložiti da Agencija takvu doktorskom programu dodijeli oznaku kvalitete „visoka razina kvalitete“. Time Agencija, uz suglasnost Akreditacijskog savjeta, visokom učilištu dodjeljuje pravo uporabe oznake u akademsku i promidžbenu svrhu.

Oznaka kvalitete „visoka razina kvalitete“ ne može se predložiti odnosno dodijeliti programu ni viskom učilištu koje ne zadovoljava sve zakonske i podzakonske uvjete navedene u ovom dokumentu i sve dodatne/preporučene uvjete Akreditacijskog savjeta. Osim navedenog, ocjena kvalitete programa treba odražavati visoku razinu kvalitete na način da je najmanje polovica potkriterija u svakom kriteriju ocjene kvalitete ocijenjena kao visoka razina kvalitete. Akreditacijski savjet Agencije donosi konačno mišljenje o dodjeli oznake. Sadržaj i oblik oznake kvalitete propisat će Agencija svojim općim aktom.

Akreditacijski savjet Agencije na sjednici razmatra završno izvješće sa svim preporukama i prijedlozima te o njemu donosi mišljenje. Agencija na temelju prethodnog mišljenja Akreditacijskog savjeta donosi akreditacijsku preporuku ministru nadležnom za znanost i visoko obrazovanje te po primitku ministrove konačne odluke o ishodu postupka dodjeljuje oznaku „visoke razine kvalitete“.